

SUNUŞ

Denetim, kurumsal iş ve işlemlerin öngörülen amaçlar doğrultusunda benimsenen ilke ve kurallara uygunluğunun belirlenmesidir. İşlem ve hata tespit odaklı denetim/teftiş uygulamaları zamanla süreç odaklı, işin etkinliğinin artırılmasına yönelik stratejik akıl ortaklığı olan iç denetime doğru gelişim ve değişim göstermiştir.

İç denetim, faaliyetlerin bağımsız ve tarafsız olarak risk odaklı denetlenmesi ve değerlendirilmesidir. İç denetimin temel amacı, kurumun etkililik, ekonomiklik ve verimlilik düzeylerinin yükselmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamaktır. İç denetim bu amacını kurum faaliyetlerini nesnel analizlerle değerlendirdikten sonra tavsiye ve yorumlar yaparak yönetimin sorumluluklarını etkili bir biçimde yerine getirmede yardımcı olmak suretiyle gerçekleştirir.

İç denetim fonksiyonunu etkili bir biçimde yerine getirmek amacıyla kurum içinde kurulan iç denetim birimi, kurum faaliyetlerini bağımsızca incelemek, analiz etmek ve değerlendirmek suretiyle kuruma değer katar.

Türkiye’de, 2003 yılında yayımlanan 5018 sayılı Kanun ile kamu kuruluşlarında uygulanması zorunlu hale getirilen ve 2008 yılında fiilen uygulamaya başlanılan iç denetim, sertifikalı iç denetçiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Kamu kuruluşları için yaklaşık 2000 iç denetçi kadrosu tahsis edilmiş olmakla birlikte, günümüzde sertifikalı iç denetçi sayısı 800 civarındadır.

Söz konusu değerlendirmeler doğrultusunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi İç Denetim Birimi Başkanlığı 13.02.2009 tarih ve 121 sayılı Meclis Kararı ile Üst Yöneticiye bağlı olarak kurulmuştur. Şişli’de bulunan İBB Ek Hizmet binasında faaliyet gösteren birimizde şu anda 8 iç denetçi görev yapmaktadır. Kurumun organizasyonel açıdan tüm birimleri ile fonksiyonel açıdan tüm işlemleri İç Denetim Birimi Başkanlığı’nın iç denetim faaliyeti kapsamında yer almaktadır.

Birimimiz iç denetçileri yeni bir denetim anlayışıyla görevlerini dikkatli, özenli, katılımcı, insan odaklı bir şekilde yapmayı ve eğitim faaliyetleri ile sürekli gelişimi hedeflemektedirler.

Bu broşür, kurumda iç denetime ilişkin bilincin arttırılması ve rehber olması amacıyla hazırlanmıştır. Broşürün ortak çalışmalarımıza bir temel oluşturmasını ve faydalı olmasını dilerim.

Sabri ÇAKIROĞLU
İç Denetim Birimi Başkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	1
İÇİNDEKİLER.....	3
GİRİŞ.....	7
I. İÇ DENETİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	8
II. İÇ DENETİM NEDİR?	9
III. BELEDİYELERDE DENETİM	9
IV. İÇ DENETİM FAALİYETİNİN KAPSAMI	10
V. İÇ DENETİM UYGULAMALARI.....	11
A. SİSTEM DENETİMİ	11
B. UYGUNLUK DENETİMİ.....	11
C. MALİ DENETİM	11
D. PERFORMANS DENETİMİ.....	12
E. BİLGİ TEKNOLOJİSİ DENETİMİ.....	12
VI. İÇ DENETİMİN ÖZELLİKLERİ	12
A. DEĞER KATMA.....	12
B. GÜVENCE SAĞLAMA	13
C. DANIŞMANLIK	13
D. STANDARTLARA UYGUNLUK.....	13
E. BAĞIMSIZLIK.....	13
F. RİSK ODAKLILIK	13
VII. İÇ DENETİMİN BİLEŞENLERİ.....	14
A. KONTROL SÜREÇLERİNİ DEĞERLENDİRMEK.....	14
B. YÖNETİM SÜREÇLERİNİ DEĞERLENDİRMEK	14
C. RİSK YÖNETİM SÜREÇLERİNİ DEĞERLENDİRMEK.....	14
VIII. İÇ DENETİMİN GELENEKSEL DENETİMDEN FARKLI YANLARI	15
IX. İÇ DENETİM SÜRECİNDE YER ALANLARIN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI.....	16
A. ÜST YÖNETİCİNİN YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLARI	16
B. İÇ DENETİM BİRİMİNİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI.....	17
C. İÇ DENETÇİNİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI	18
D. BİRİM YÖNETİCİLERİNİN SORUMLULUKLARI.....	20
X. İÇ DENETİM SÜRECİ.....	20
A. PLANLAMA.....	20
B. DENETİMİN YÜRÜTÜLMESİ.....	21
C. RAPORLAMA	21
D. DENETİM SONUÇLARININ İZLENMESİ	21
KAYNAKÇA	23

VİZYONUMUZ

Uluslararası ve ulusal standartlarda, öngörölü ve yeniliklere açık iç denetim anlayışıyla örnek ve öncü olmak.

MİSYONUMUZ

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin misyon ve vizyonuna ulaşmasına katkı sağlamak amacıyla, tüm işlem ve faaliyetlerin stratejik plana, performans ve yatırım programlarına, mevzuata uygun olarak planlanması ve yürütölmesinde; kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasında; risk odaklı; sistem, uygunluk, mali, bilgi teknolojisi ve performans denetimi uygulamaları ve danışmanlık faaliyetleriyle kuruma değer katmak.

GİRİŞ

Bilindiği üzere, temel bir yönetim kanunu olan ve kamu yönetiminde köklü değişikliklere yol açan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda; mali saydamlık, hesap verme sorumluluğu, stratejik planlama, performans esaslı bütçeleme, çok yıllık bütçeleme ile iç kontrol ve iç denetim konuları, yeni mali yönetim ve kontrol sistemini oluşturan temel unsurlar olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

Kanun, üst yöneticiye idarenin mali yönetim ve iç kontrol sisteminin işleyişini gözetim ve izleme görevi vermiş ve meclise karşı hesap verme sorumluluğu yüklemiştir. Üst yönetici, bu sorumluluklarını harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirir. Üst yönetici, iç denetim sistemini mevzuata ve belirlenmiş standartlara uygun şekilde oluşturmak ve işleyişini sağlamakla yükümlüdür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, mali ve performans denetimini kapsar. İç ve dış denetim 5018 sayılı Kanun'a göre gerçekleştirilir ve iç denetim iç denetçiler, dış denetim ise Sayıştay tarafından yapılır. Ayrıca belediyenin mali işlemler dışında kalan diğer idari işlemleri hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenebilir.

İç denetim birimleri, mevzuat gereği kurum içinde doğrudan üst yöneticiye bağlı olarak görev yapmakta ve ülke genelinde İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından koordine edilmektedirler.

I. İÇ DENETİMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Dünyada:

- İç denetim ilk olarak 1940'lı yıllarda özel sektörde uygulama alanı bulmuştur.
- 1941 yılında ABD'de İç Denetçiler Enstitüsünün (The Institute of Internal Auditors-IIA) kurulmasıyla iç denetim kurumsallaşmıştır.
- Enstitü, ABD dışındaki ilk birliğini 1944'de Toronto'da, Avrupa'daki ilk birliğini 1948'de Londra'da kurmuştur.
- 1980'li yıllardan itibaren iç denetim, Amerika, Kanada ve bazı Avrupa ülkelerinde kamu sektöründe uygulama alanı bulmuştur.

Türkiye'de:

- İç denetim, 1990'lı yıllarda özel sektörde uygulanmaya başlanmış ve uygulamanın yaygınlaşması ile 1995 yılında Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) kurulmuştur.
- 2000'li yıllarda Bankacılık Gözetimine İlişkin Basel Komitesi, bankalar için bazı iç denetim faaliyetlerini zorunlu kılmıştır.
- 2003 yılında yayınlanan ve 2006 yılından itibaren bütün hükümleriyle yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu kurumlarında iç denetim zorunlu hale getirilmiştir. Kanun'un 63. maddesinde, iç denetimin üst yöneticiye bağlı olarak sertifikalı iç denetçiler tarafından uluslararası kabul görmüş standartlara uygun olarak yapılacağı hükme bağlanmıştır.
- 5018 sayılı Kanunu'nun 66. maddesine göre kamu kurumlarının iç denetim sistemlerini izlemek, bağımsız ve tarafsız bir organ olarak hizmet vermek üzere İç Denetim Koordinasyon Kurulu (İDKK) kurulmuştur.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 55. maddesi ile belediyelerde iç ve dış denetim zorunluluğu getirilmiş ve denetimin 5018 sayılı Kanun'a göre yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

II. İÇ DENETİM NEDİR?

5018 sayılı Kanun'daki tanımıyla iç denetim; kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyet, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile mali işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir.

III. BELEDİYELERDE DENETİM

5393 sayılı Kanun'a göre belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilatının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı

olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor haline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, mali ve performans denetimini kapsar. İç ve dış denetim 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılır. İç denetim iç denetçiler, dış denetim ise Sayıştay tarafından gerçekleştirilir.

Ayrıca belediyenin mali işlemler dışında kalan diğer idari işlemleri hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir. Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

IV. İÇ DENETİM FAALİYETİNİN KAPSAMI

İç denetimin faaliyet alanı, organizasyonel kapsamda tüm birimler, fonksiyonel kapsamda ise tüm işlem ve faaliyetlerdir.

V. İÇ DENETİM UYGULAMALARI

İÇ DENETİM UYGULAMALARI

Sistem
Denetimi

Uygunluk
Denetimi

Mali
Denetim

Performans
Denetimi

BT
Denetimi

A. Sistem Denetimi

Denetlenen birimin faaliyetlerinin ve iç kontrol sisteminin; organizasyon yapısına katkı sağlayıcı bir yaklaşımla analiz edilmesi, eksikliklerinin tespit edilmesi, kalite ve uygunluğunun araştırılması, kaynakların ve uygulanan yöntemlerin yeterliğinin ölçülmesi suretiyle değerlendirilmesidir.

B. Uygunluk Denetimi

İdarenin harcamalarının ve mali işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, yıllık programlara, stratejik plana ve performans programına uygunluğunun denetlenmesi, değerlendirilmesi ile idarenin harcamalarının ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuata uygunluğunun harcama sonrasında denetlenmesidir.

C. Mali Denetim

Gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerle ilişkin hesap ve işlemlerin doğruluğunun, mali sistem ve tabloların güvenilirliğinin değerlendirilmesidir.

D. Performans Denetimi

Yönetimin bütün kademelerinde gerçekleştirilen faaliyet ve işlemlerin planlanması, uygulanması ve kontrolü aşamalarındaki etkililiğin, ekonomikliğin ve verimliliğin değerlendirilmesidir.

E. Bilgi Teknolojisi Denetimi

İdarenin amaçlarına ve kontrol hedeflerine ulaşmasına yönelik olarak bilgi sistemlerinin ve bu sistemlere ilişkin kontrollerin yeterliliği hakkında, nesnel bir güvence sağlamak amacı ile bilgi teknolojisi sistemlerinin incelenmesi, gerekli kanıtların toplanması, değerlendirilmesi ve sonuçların raporlanması sürecidir. Bu çerçevede denetçi, mevcut bilgi teknoloji kontrollerini; etkililik, etkinlik, gizlilik, bütünlük, doğruluk, erişilebilirlik, uygunluk ve güvenilirlik kriterleri çerçevesinde değerlendirir.

VI. İÇ DENETİMİN ÖZELLİKLERİ**İÇ DENETİMİN ÖZELLİKLERİ****Değer
Katma****Güvence
Sağlama****Danışmanlık****Standartlara
Uygunluk****Bağımsızlık****Risk
Odaklılık****A. Değer Katma**

Güvence ve danışmanlık hizmetleri yoluyla, kurumun amaçlarını gerçekleştirme fırsatlarını arttırmak ve faaliyetlerini geliştirme imkanlarını belirleyerek riske maruz kalmasını azaltmaktır.

B. Güvence Sağlama

Kurumun risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçlerine dair bağımsız bir değerlendirme sağlamak amacıyla bulguların objektif bir şekilde incelenmesidir.

C. Danışmanlık

Danışmanlık hizmetleri, herhangi bir idari sorumluluk üstlenmeden, bir kurumun faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden, niteliği ve kapsamı üst yönetici ve danışmanlık talep eden birim ile birlikte kararlaştırılan istişari faaliyetler ve bununla bağlantılı diğer hizmetlerdir.

D. Standartlara Uygunluk

Denetimlerin planlanması, yürütülmesi, raporlanması ve değerlendirilmesi sürecinde ortak bir zemin yaratan denetim standartları, denetim faaliyetini yürütmesi bakımından denetçiye asgari ölçüde rehberlik sağlayan bağlayıcı bir ilkeler ve kurallar bütünüdür.

E. Bağımsızlık

Bağımsızlık, objektifliği veya objektiflik görüntüsünü bozabilecek şartların dışında olmaktır.

F. Risk Odaklılık

Riskler; kurumun hedeflerinin gerçekleştirilmesini engelleyebilecek her türlü olay veya durumdur. Risk, söz konusu etki ve olasılık/riske açıklık cinsinden hesaplanır. Risk yönetimi, kurumun amaçlarını gerçekleştirmek üzere makul bir güvence sağlamak amacıyla potansiyel olay ve durumları belirleme, değerlendirme, yönetme ve kontrol etme sürecidir.

VII. İÇ DENETİMİN BİLEŞENLERİ

A. Kontrol Süreçlerini Değerlendirmek

İdarenin amaçlarına ulaşmasını sağlayacak uygun bir iç kontrol yapısının oluşturulması ve sürdürülmesi için değerlendirmeler yapmak ve önerilerde bulunmak.

B. Yönetim Süreçlerini Değerlendirmek

İdarenin hesap verme sorumluluğunu güçlendirmek amacıyla, kurumsal yapının ve yönetim süreçlerinin etkililiğini değerlendirmek ve önerilerde bulunmak.

C. Risk Yönetim Süreçlerini Değerlendirmek

İdarenin risk yönetim süreçlerini ve uygulama ve izleme kapasitesini değerlendirmek ve önerilerde bulunmak.

VIII. İÇ DENETİMİN GELENEKSEL DENETİMDEN FARKLI YANLARI

Faaliyet alanı, idareye sağladığı fayda, standart çalışma ve raporlama sistemi ile geleneksel denetim anlayışından farklı bir uygulama getiren iç denetim;

- Sistematik ve sürekli bir işleyişe sahiptir
- Gelecek odaklıdır
- Risk bazlı denetim yapar
- Sistem ve süreç odaklıdır
- Denetimin kaynak maliyetini dikkate alır
- Denetimin tüm çeşitlerini kapsar
- Yazılı kuralları vardır
- Çalışma ve raporlama anlayışı standarttır
- Rehberleri ve çalışma formları standarttır
- Mesleki yeterliliğin gereği olarak sürekli eğitim ve gelişime önem verilir
- Denetçinin performansını ölçer
- İyi uygulama örnekleri arar
- Denetim planlamasında çalışanların görüş ve önerileri alınır
- İdareye danışmandır
- İdareye güven sağlayıcıdır
- İdareyi geliştirmeyi amaçlar
- Yönetimin bağlı bir parçasıdır
- Üst yöneticiye bağlıdır
- İDKK tarafından koordine edilir

IX. İÇ DENETİM SÜRECİNDE YER ALANLARIN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

A. Üst Yöneticinin Yetki, Görev ve Sorumlulukları

- Sertifikalı iç denetçiler arasından kurumun ihtiyacı olan niteliklere sahip iç denetçi ataması yapmak
- İç denetim planı ve programını onaylamak
- İç denetçiler tarafından sunulan denetim raporlarını değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile mali hizmetler birimine vermek, iç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemleri en geç iki ay içinde İDKK'na göndermek
- İç denetim faaliyet raporunu İDKK'na göndermek
- Raporlarda belirtilen önlemlerin alınıp alınmadığını izlemek
- İç denetim birim yöneticisi tarafından teklif edilen sertifika derecelendirmelerini onaylamak

İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 12. maddesinde üst yöneticinin iç denetime ilişkin sorumlulukları belirtilmiştir. Buna göre üst yönetici;

- İç denetçilerin görevlerini bağımsız bir şekilde yerine getirmeleri için gereken tüm önlemleri alır
- İç denetçilere, idarenin faaliyetlerini olumsuz etkileyebilecek risklerin belirlenmesi çalışmalarında gerekli imkanı sağlar
- İç denetim kapsamına giren konularda, iç denetçilere gerekli bilgi ve belgelerin sağlanması amacıyla, birimler arasında etkili iletişim kurulmasını sağlar
- İç denetim raporlarında düzeltilmesi ve iyileştirilmesi önerilen konuları değerlendirir ve gerekli önlemleri alır
- İç denetçilerin mesleki yeterliliğinin geliştirilmesi için gerekli tedbirleri alır

- İç kontrol sürecinden elde ettiği bilgilerle, iç denetimden elde edilen bilgileri karşılaştırır ve kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanımına ilişkin tedbirleri gerektiğinde iç denetçilerle görüşerek belirler
- İç denetçilerin görevlerini yaparken bağımsızlık veya tarafsızlığının tehlikeye girdiği veya ihlal edildiği durumlarda gerekli tedbirleri alır
- İç denetim faaliyetinin kalitesini gözetir ve bu amaçla kalite kontrol ve gelişim programı oluşturur, iç denetçilerin görevlerindeki performanslarını takip eder
- İç denetim kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmasını sağlar
- Birimin bütçesine ilişkin işlemlerin yerine getirilmesi ve personelinin ihtiyacı olan mesleki araç, gereç ve malzemenin temin edilmesine ilişkin tedbirleri alır

B. İç Denetim Biriminin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

- İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'i dikkate alarak birim yönergesini hazırlamak
- Birim yönergesini, iç denetim faaliyetlerinin planlanması, programlanması, yönetilmesi ve yürütülmesi bakımından yılda en az bir defa gözden geçirmek
- Birim faaliyetleri hakkında üst yöneticiye düzenli olarak bilgi vermek ve İDKK'nun kararlarının uygulanmasında ortaya çıkan tereddütleri İDKK'nun bilgisine sunmak
- Denetim rehberlerinin, iç denetim faaliyetlerinin planlanması, programlanması, gerçekleştirilmesi ve yönetilmesi bakımından etkin ve yeterli olup olmadığını kalite güvence ve geliştirme programına göre yılda bir defa incelemek ve bu konudaki görüşünü İDKK'na bildirmek
- Yönetim tarafından tanımlanan riskler çerçevesinde idarenin tüm faaliyetlerini kapsamlı bir risk analizine tabi tutmak
- Denetim planını hazırlamak ve plan döneminden bir ay önce üst yöneticiye sunmak

- Denetim programını hazırlamak ve program döneminden bir ay önce üst yöneticiye sunmak
- İç denetim programı hazırlanıp onaylandıktan sonra iç denetçilere görevini yazıyla bildirmek
- İç denetçi görevlendirmesi yapıldıktan sonra, denetim yapılacak birime bildirim yazısı göndermek
- İç kontrol, risk yönetimi ve yönetim süreçlerinin yeterliliğini ve etkinliğini değerlendirmek
- Nihai denetim raporunu üst yöneticiye sunmak
- Denetim tamamlandıktan sonra, denetimin değerlendirilmesine yönelik olarak denetlenen birimler nezdinde anket çalışması yapmak, anket sonuçlarını değerlendirmek ve elde edilen sonuçlar çerçevesinde gerekli tedbirleri almak
- Denetimin sonunda denetçinin performansını değerlendirmek
- İlgili mevzuat ve birim yönergesinde belirtilen danışmanlık faaliyetlerini yürütmek
- İç denetim kadrolarına atama yapılmasında aranacak olan uygun eğitim ve tecrübe kıstaslarını tespit etmek

C. İç Denetçinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

5018 sayılı Kanun'a göre iç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- Nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek
- Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak
- Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak
- İdarenin harcamalarının, mali işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu denetlemek ve değerlendirmek

- Mali yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak
- Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak ve bunları takip etmek
- Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlanıldığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek
- Kamu idaresince üretilen bilgilerin doğruluğunu denetlemek
- Üst yönetici tarafından gerekli görülen hallerde performans göstergelerini belirlemede yardımcı olmak, belirlenen performans göstergelerinin uygulanabilirliğini değerlendirmek
- Suç teşkil eden durumlara ilişkin tespitlerini üst yöneticiye bildirmek

İç denetçi, görevlerinin yerine getirilmesiyle ilgili olarak aşağıdaki yetkilere sahiptir:

- Denetim konusuyla ilgili elektronik ortamdakiler dahil her türlü bilgi, belge ve dokümanlar ile nakit, kıymetli evrak ve diğer varlıkların ibrazını ve gösterilmesini talep etmek
- Denetlenen birim çalışanlarından, iç denetim faaliyetlerinin gereği olarak yardım almak, yazılı ve sözlü bilgi istemek
- Denetim faaliyetinin gerektirdiği araç, gereç ve diğer imkanlardan yararlanmak
- Denetimi engelleyici tutum, davranış ve hareketleri üst yöneticinin bilgisine intikal ettirmek

İç denetçi, görevlerini yerine getirirken aşağıdaki hususlara riayet eder:

- Mevzuata, belirlenen denetim standartlarına ve etik kurallara uygun hareket etmek
- Mesleki bilgi ve becerilerini sürekli olarak geliştirmek
- İç denetim faaliyetlerinde yetki ve ehliyetini aşan durumlarda iç denetim birimini haberdar etmek

- Verilen görevin tarafsız ve bağımsız olarak yapılmasına engel olan durumların bulunması halinde, durumu iç denetim birimine bildirmek
- Denetim raporlarında kanıtlara dayanmak ve değerlendirmelerinde objektif olmak
- Denetim esnasında elde ettiği bilgilerin gizliliğini korumak

D. Birim Yöneticilerinin Sorumlulukları

- İç denetçilerin, denetim konusuyla ilgili elektronik ortamdakiler dahil her türlü bilgi, belge ve dokümanlar ile nakit, kıymetli evrak ve diğer varlıkların ibrazı ve gösterilmesi taleplerini karşılamak
- Denetim faaliyetlerinin gereği olarak iç denetçilere yardımcı olmak, yazılı ve sözlü bilgi vermek
- İç denetim faaliyetinin gerektirdiği araç, gereç ve diğer imkanlardan yararlandırılmalarını sağlamak
- İç denetçilere karşı engelleyici tutum, davranış ve hareketlerde bulunmamak
- İç denetimin idareye güvence sağlayıcı bir faaliyet olduğunun bilincinde olarak, denetim faaliyetine yapıcı katkı sağlamak

X. İÇ DENETİM SÜRECİ

İç denetimin beklenen katma değeri sağlaması bakımından aşağıda yer verilen sürece uygun olarak yerine getirilmesi esastır.

A. Planlama

- Denetim evreninin tanımlanması
- Denetim alanlarının belirlenmesi
- Risk kriterlerinin tanımlanması ve risklerin derecelendirilmesi
- Denetim alanlarının öncelik sırasına konulması
- Denetim kaynaklarının tahsis edilmesi
- Planın hazırlanması ve onaylanması
- İç denetim programının hazırlanması ve onaylanması

İç denetim programı hazırlanıp onaylandıktan sonra iç denetçilere ve denetim yapılacak birime bildirim yazısı gönderilir.

B. Denetimin Yürütülmesi

1. Ön Çalışma ve Bireysel Çalışma Planı

- Çalışma kağıtları ve formların hazırlanması
- Denetim amaçlarının belirlenmesi
- Gerekli durumlarda denetlenecek birim yöneticileri veya ilgililerle görüşülerek bilgi toplama/ön araştırma
- Denetlenecek birim ile açılış toplantısının yapılması
- Potansiyel sorunlu alanların belirlenmesi (Risk değerlendirmesi)
- Bireysel çalışma planının hazırlanması

2. Saha Çalışması

- Denetim testlerinin uygulanması
- Bulguların elde edilmesi ve önerilerin geliştirilmesi
- Bulguların denetlenen birimle paylaşılması
- Denetlenen birim ile kapanış toplantısının yapılması

C. Raporlama

- Taslak denetim raporunun hazırlanması ve süreç sahibi birimlere gönderilmesi
- Nihai denetim raporunun hazırlanması ve üst yöneticiye sunulması
- Nihai raporun İDKK'na sunulması

D. Denetim Sonuçlarının İzlenmesi

- Raporun üst yönetici tarafından değerlendirildikten sonra gereği için ilgili birimlere gönderilmesi
- Raporda belirtilen öneri ve tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığının sistemli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi
- Denetimin ve denetçinin değerlendirilmesi

“Değişim ancak içeriden açılabilen bir kapıdır.”

Terry Neil

KAYNAKÇA

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu

5393 Sayılı Belediye Kanunu

İDKK Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Üst Yöneticiler İçin İç Kontrol ve İç Denetim Rehberi

Kamu İç Denetim Planı ve Programı Hazırlama Rehberi

Kamu İç Denetiminde Risk Değerlendirme Rehberi

Kamu İç Denetim Rehberi

Kamu İç Denetim Raporlama Standartları

Kamu İç Denetim Standartları

Uluslararası İç Denetim Standartları

Kamu İç Denetim Birim Yönergesi

İBB İç Denetim Birimi Yönergesi

İBB İç Denetim Rehberi

Başkanlık Tebliği, 26.02.2010 Tarih ve 64 Sayılı

<http://icdenetim.ibb.gov.tr>

